

การพัฒนาารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร เขต 1

The Development Of Model On Decentralization Of Education In Schools Educational Service Sakon Nakhon Area 1.

อัสราพร วันดี *

angle6948@gmail.com

เด่น ชะเนติยง**

ปรีชา วิหกโต***

จิตตินันท์ ชะเนติยง***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร เขต 1 ได้ดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร เขต 1 ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน จำนวน 21 คน โดยใช้วิธีการเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนครเขต 1 ประกอบด้วย 5 ชั้น 26 กิจกรรม ได้แก่ 1) กำหนดการวางแผนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จำนวน 5 กิจกรรม 2) การดำเนินการปฏิบัติ จำนวน 4 กิจกรรม 3) การตรวจสอบปรับปรุง จำนวน 7 กิจกรรม 4) ปรับปรุงแก้ไข จำนวน 5 กิจกรรม และ 5) การทดลองนำไปใช้จำนวน 5 กิจกรรม

คำสำคัญ : รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน; การกระจายอำนาจ

*นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

**ประธานที่ปรึกษาคุณวุฒินิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

***กรรมการที่ปรึกษาคุณวุฒินิพนธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Abstract

The purpose of the study was to develop a model for the decentralization of education in elementary school of Sakonnakhon area 1. The methodology of the study consisted of four steps: 1) Set up the conceptual frame work on decentralization; 2) Analyzing the documents concaving the problem on decentralization model by the 354 school teachers, administrators and school committees. The analysis of the data was accomplished by percentage, mean, and standard deviation; 3) Constructing the decentralization model by content analysis; 4) Evaluating the model of decentralization model by 21 experts were selected for interviewing as well. The analysis of the data was accomplished by Delphi technique.

Based upon the findings of the study, it was consisted that:

The decentralization model was consisted of five steps and 26 advection. They were as follows:

- 1) Set up the decentralization plan which consists of five activities.
- 2) The implementation followed the four activities.
- 3) Improving the seventh activities.
- 4) Improving the five activities.
- 5) The implementation five activities.

Keywords: The model for the decentralization of education in elementary schools; Decentralization

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาจึงทำให้เกิดการปฏิรูปทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้บัญญัติให้มี หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้ระบบ การจัดการศึกษาสอดคล้องกับระบบบริหารราชการ แผ่นดินที่ยึดหลักกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและ ประชาชน (สรรรถ วรรณิทธิ์ และทิพย์วัลย์ คำคง. 2546:1) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จึง เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและ การตัดสินใจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับ ปฏิบัติ อันได้แก่ สถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้สถาน ศึกษาที่มีอิสระในการบริหารการจัดการศึกษา เขต

พื้นที่การศึกษา (Educational Service Area) เป็น ระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดระบบ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาและเขต พื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553,:4-6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมุ่งเน้น การมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษากระบวนการบริหาร ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาจะ ต้องมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องงานวิชาการ

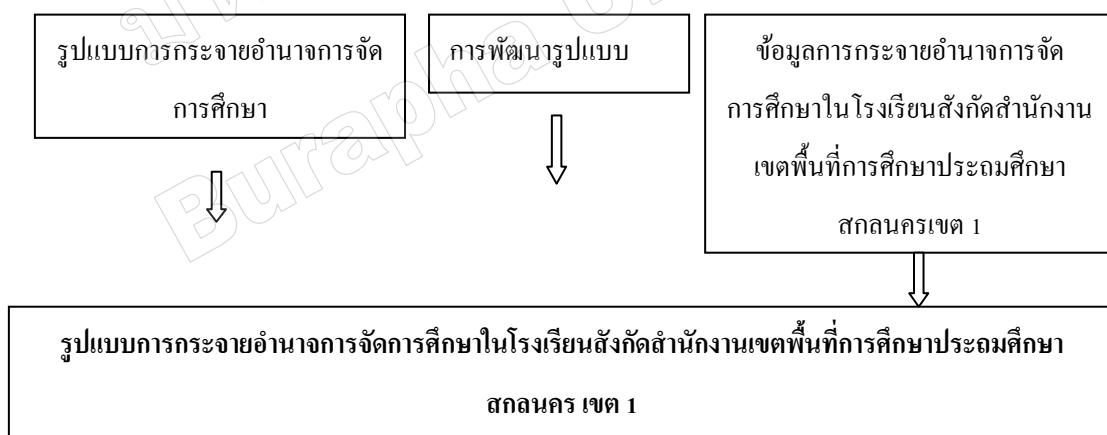
ปัญหาในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการ ศึกษา ซึ่งขาดเอกภาพด้านนโยบายและการบริหาร.

งานขาดระบบการกำกับตรวจสอบคุณภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนานโยบายอย่างต่อเนื่อง และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

ปัญหาการจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่องของนโยบายและแผนงานหลักของการจัดการศึกษาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ทำให้เกิดการสูญเสียด้านทรัพยากรขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและวิธีการที่เหมาะสมที่จะทำให้ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น (สำนักงานประเมินมาตรฐานการศึกษา. 2549: 3)

ปัญหาทางด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ประสบปัญหาในเรื่องผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ดังนั้น สถานศึกษาจะมี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะได้รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้สำหรับการนำไปใช้

คุณภาพหรือมีความเป็นเลิศ (Excellence School) ห้องเรียนมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ห้องเรียนโดยผ่าน เป็นผู้นำทางการวิชาการเพื่อกระจายอำนาจทางการศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงศึกษาการพัฒนา รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

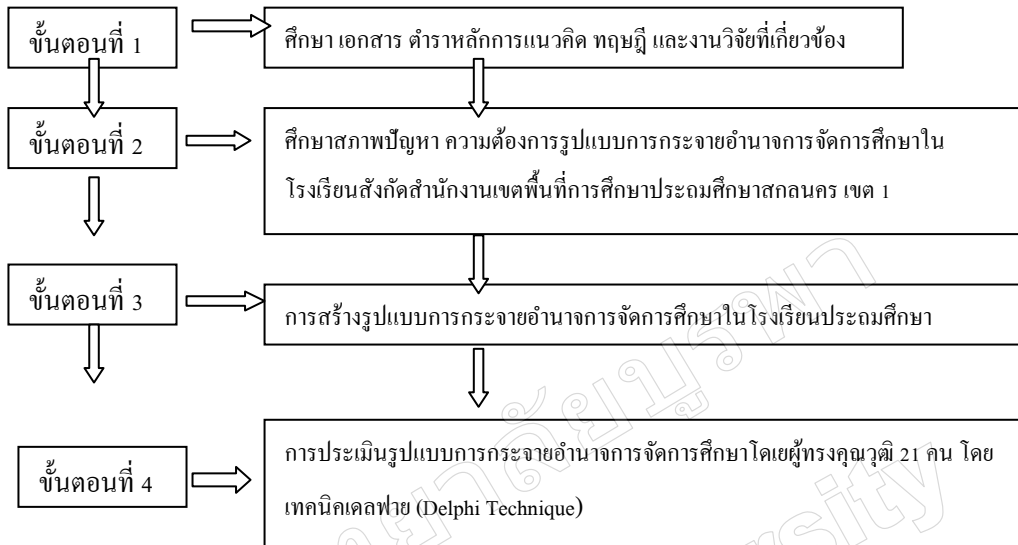
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

ปฏิบัติจริงให้การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนอย่างหลากหลายกลุ่มตัวอย่าง เลือกรูปแบบเจาะจง จำนวน 32 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสารการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและสาระต่างๆจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และส่วนที่ 2 ศึกษาความต้องการที่เกิดขึ้นทั้งสภาพและความต้องการโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

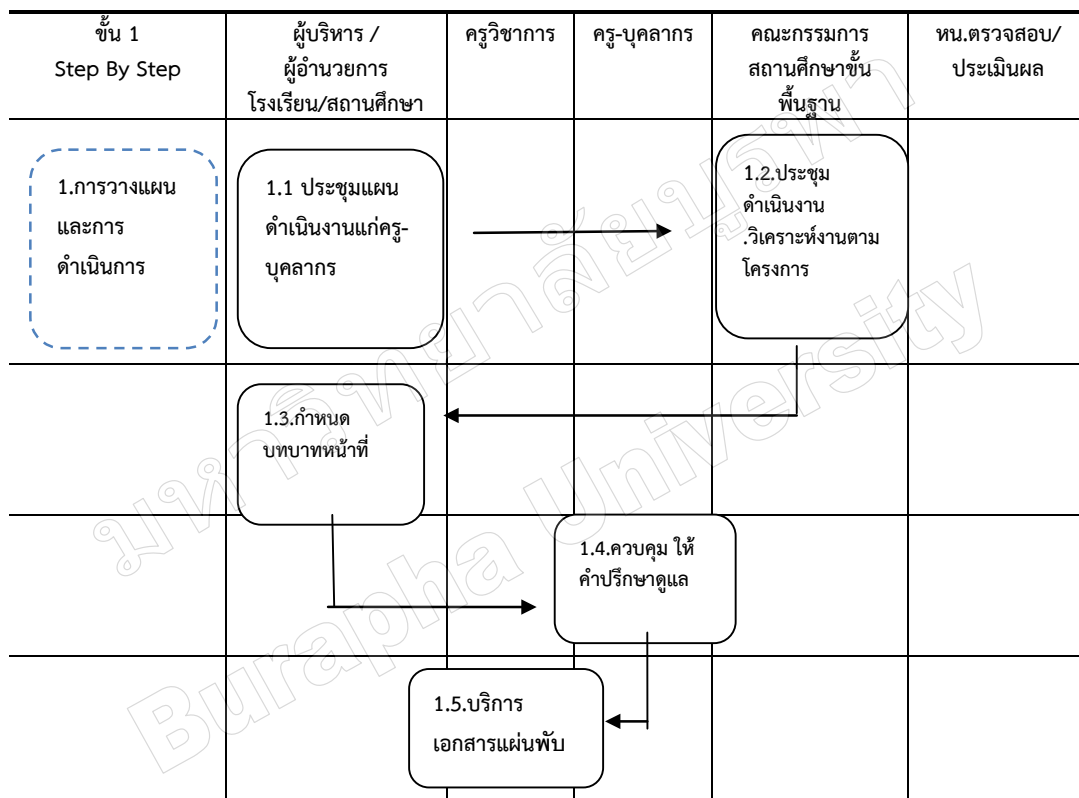
และแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งมีความตรงเนื้อหา และความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.94 นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร / ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 118 โรงเรียน รวมทั้งหมด 354 คน ตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejeie and Morgan, 1970, pp.608-610) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยภาพรวม 26 กิจกรรม มีสภาพปัจจุบันระดับมาก (3.50 ขึ้นไป) จำนวน 7 กิจกรรม และสภาพที่ต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด (4.50 ขึ้นไป) 19 กิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรูปแบบในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนจากผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นรูปแบบ ได้รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต

1 มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน จำนวน 26 กิจกรรม เขียนแผนผังการไหล Deployment Flowchart ดังนี้
ขั้น 1 กำหนดการวางแผนงานการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

การวางแผนและ การดำเนินการซึ่งสามารถเขียนแผนผังการไหลของงานแบบหน้ากระดาน Deployment Flowchart ได้ดังนี้

1.1. คณะผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมแผนดำเนินงานแก่ ครู – บุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และ ความตระหนักและความรับผิดชอบในหน้าที่

1.2 คณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชุมวิเคราะห์งานตามโครงการ โดย สำนวจความต้องการของสังคม ชุมชน ได้แก่ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และโครงการเสริมสร้างหลักสูตร การเรียนการสอน

1.3. คณะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหน้าที่บทบาทของครู – บุคลากรทางการศึกษา

1.4. คณะผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้คำปรึกษา ดูแล หลักสูตร (ช่วงระยะปี พ.ศ. 2550-2558)

1.5. คณะครูวิชาการทางการศึกษาบริการเอกสารแผ่นพับ สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนตามฝ่ายงาน และคณะครู-บุคลากรทางการศึกษาจัดทำคู่มือ แบบฟอร์มเอกสารงานวิชาการ

ขั้น 2 Step By Step	ผู้บริหาร / ผู้อำนวยการ โรงเรียน/สถานศึกษา	ครูวิชาการ	ครู-บุคลากร	คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	ทน.ตรวจสอบ/ ประเมินผล
2.การ ดำเนินงาน การปฏิบัติ	2.1 จัดประชุม เชิงปฏิบัติการ				
				2.2 ให้แหล่ง เรียนรู้และ กลไก	
	2.3 จัดตั้งองค์กร พัฒนาสังคม				
				2.4 สรุปความ สอดคล้องของ หลักสูตร	

ขั้น 2.การดำเนินงานการปฏิบัติ

2.1.กำหนดการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา คณะผู้บริหารสถานศึกษา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ ครู-บุคลากร ทางการศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการหลักสูตรการสอน และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

2.2. คณะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้แหล่งเรียนรู้และกลไกในระบบ ครอบคลุม ชุมชน และกลุ่ม เพื่อนร่วมงาน องค์กร สถาบันทางศาสนา และแหล่งอาชีพ / สื่อมวลชน

2.3. คณะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดตั้งองค์กรและกำกับการดำเนินงานขององค์กรของความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการพัฒนา สังคมและ

ความเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น ห้องประชุม ปฏิบัติการ และ ห้องครุภัณฑ์

2.4. คณะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันจัดทำรายงานแล้วสรุปผลของความสอดคล้องของหลักสูตรแกนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ 2550-2558) นโยบายคุณภาพการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านผู้เรียน

ขั้น 3. การตรวจสอบ / ปรับปรุง

3.1. คณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมชี้แจงรับเงื่อนไข ตรวจสอบงาน / ปรับปรุง เสนอแนะประกอบไปด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู – บุคลากรทางการศึกษา และหัวหน้าวัดผลประเมินผล

3.2. คณะครูวิชาการสถานศึกษาจัดทำสารสนเทศกระจายงานให้กับหัวหน้าวัดผล/ประเมินผลจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่

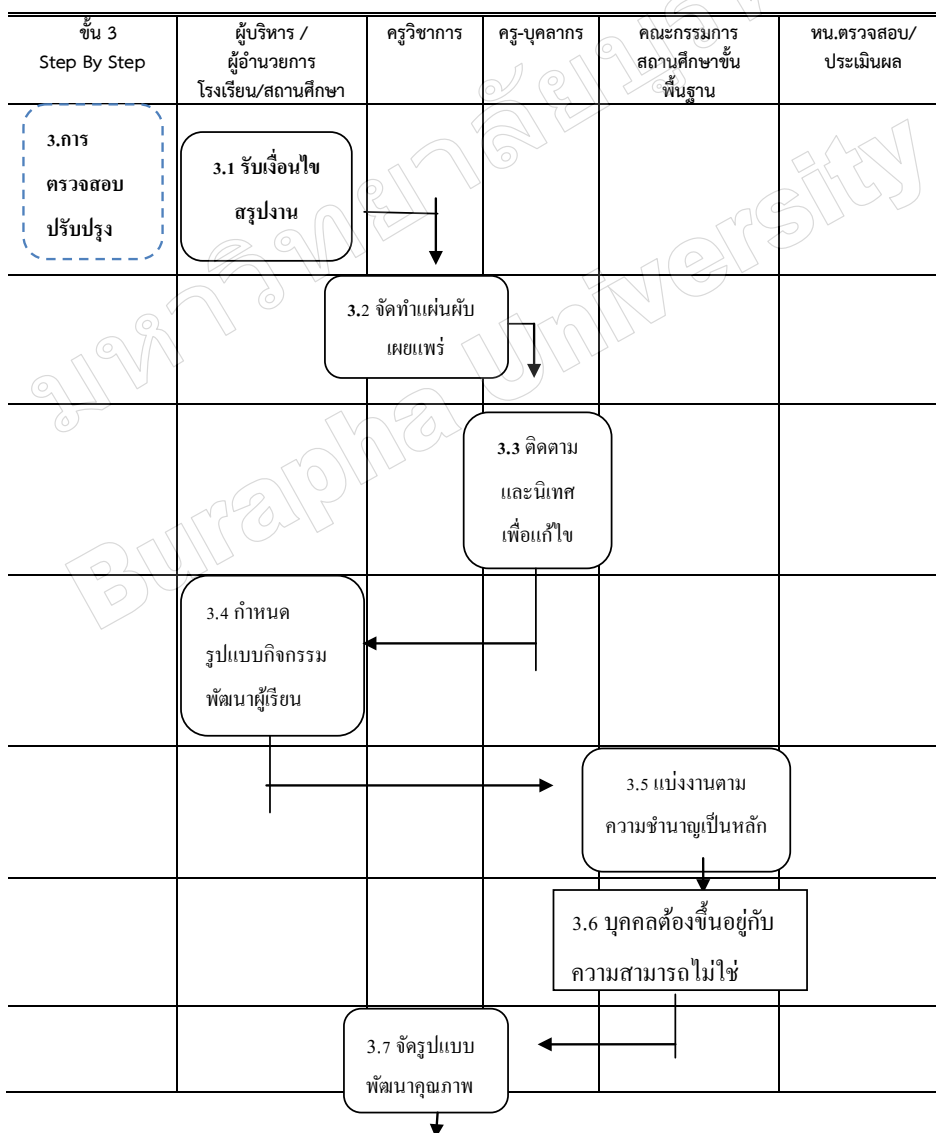
3.3 .ขั้นติดตามและนิเทศเพื่อแก้ไข / เสนอแนะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้คำแนะนำตามสายงานที่เกี่ยวกับ งานด้านวิชาการในสถานศึกษาเรื่องคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครู - บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และ ผู้ปกครอง และชุมชน

3.4. คณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดปีการศึกษา

3.5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งงานตามความชำนาญ ความสัมพันธ์ของบุคคลเกี่ยวกับหน้าที่ต้องเป็นหลัก

3.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คัดเลือกบุคคลต้องขึ้นอยู่กับระดับความสามารถไม่ใช่ระบบพรรคพวก

3.7.ขั้นดำเนินการแก้ไข / เสนอแนะ คณะครู-วิชาการสถานศึกษา ประชุมชี้แจงงานให้ทราบถึงกระบวนการทำงานบริหารบุคคลเพื่อจัดรูปแบบพัฒนาคุณภาพ

ขั้น 4 Step By Step	ผู้บริหาร / ผู้อำนวยการ โรงเรียน/สถานศึกษา	ครูวิชาการ	ครู-บุคลากร	คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	หน.ตรวจสอบ/ ประเมินผล
4.ปรับปรุง แก้ไข					4.1 ประชุม ระดมสมอง เพื่อพัฒนา คุณลักษณะ อันพึง
	4.2 เตรียมการ จัดทำ เอกสารและจัดทำ ปฏิทิน	←			
	→	4.3 สร้างสื่อและ ตรวจสอบความ โปร่งใส			
	4.4 กำหนด ระเบียบการวัดผล	←			
				→	4.5 ตรวจสอบ ความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์

ชั้น 4. ปรับปรุงแก้ไข

4.1. ชั้นเตรียมการดำเนินงานเพื่อวัดและประเมินผลผู้เรียน คณะวัดผลประชุมระดมสมองพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งมีคณะร่วมทำงาน ครู-บุคลากรทางการศึกษา และ ผู้ปกครอง ชุมชน

4.2. คณะกรรมการสถานศึกษาจัดประชุมชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจงานด้านวัดผล ประเมินผลในการปรับปรุง แก้ไขให้โปร่งใสและอยู่ในกรอบแผนงานชั้นเตรียมการ จัดทำเอกสาร หลักฐาน และจัดทำปฏิทินในการดำเนินงาน

4.3. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการวางแผนสร้างและพัฒนางานวิชาการ ได้แก่ สื่อ การเรียนรู้ และ ตรวจสอบแก้ไขความโปร่งใสเพื่อรอรับการประเมินผลงาน

4.4. คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผล ประเมิน ตรวจสอบแบบโปร่งใส วิพากษ์ เผยแพร่ผลงาน

4.5. หัวหน้าฝ่าย ตรวจสอบ ตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แล้ว เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเห็นชอบ เรื่อง งบประมาณ และหาแหล่งเรียนรู้

4.6. ผู้อำนวยการโรงเรียน / สถานศึกษา รับเอกสารข้อมูลพิจารณาประชุมชี้แจงแก่คณะครู-บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชน เพื่ออนุมัติ

ชั้น 5. การทดลองนำไปใช้

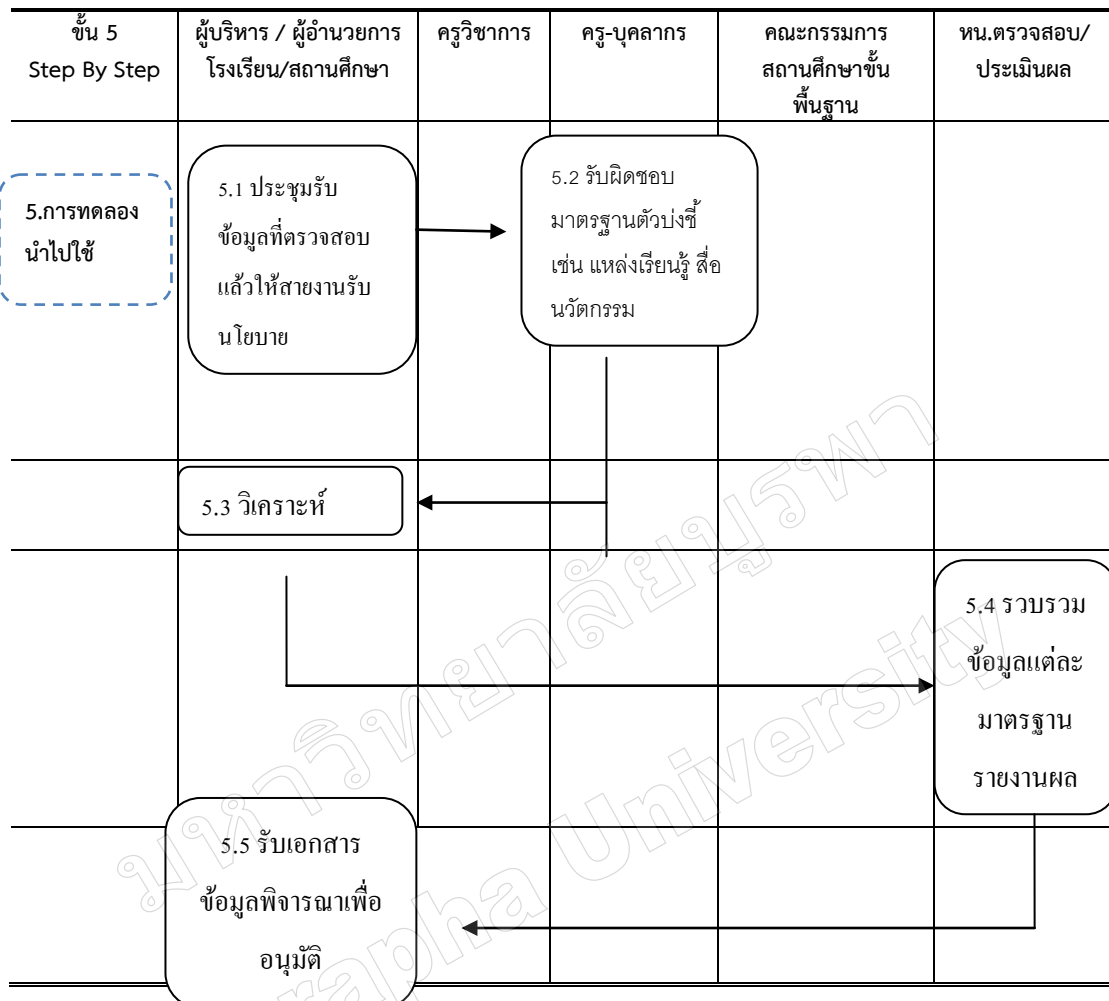
5.1. ชั้นเตรียมงานเพื่อทดลองในการนำไปใช้ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานวางแผนในการดำเนินงานโดยการประชุม ชี้แจงรับข้อมูลที่ได้ตรวจสอบแล้ว ให้สายงานรับนโยบาย ได้แก่ ครู-บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และ ผู้เรียน

5.2. คณะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้บุคลากร ชุมชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ แหล่งเรียนรู้ และ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี

5.3. คณะผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อหาความสอดคล้อง และปรับปรุงแก้ไขนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ และคุณภาพของการศึกษา

5.4. หัวหน้าประเมินผลรวบรวมข้อมูลแต่ละมาตรฐาน รายงานผลประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อเห็นชอบ การอนุมัติมาตรฐานผู้เรียนแต่ละภาคเรียน ประเมินผลประจำปีของนักเรียน คุณสมบัติอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้ปกครอง ชุมชน

5.5. ผู้อำนวยการโรงเรียน / สถานศึกษา รับเอกสารข้อมูลพิจารณาประชุมชี้แจงแก่คณะครู-บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชน เพื่ออนุมัติ

ขั้นตอนที่ 4. การประเมินรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียน/สถานศึกษา โดยวิธีการเลือกมาโดยวิธีการการสุ่ม สโนว์บอล (Snowball Sampling Techniques) ประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือมีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี ขึ้นไป หรือเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ สมศ. เป็นข้าราชการครูหรือข้าราชการบำนาญ จำนวน 21 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) จำนวน 3 รอบ รอบที่ 1 นำแบบประเมินเสนอผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม รอบที่ 2 สร้างเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (checklist) ตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินพร้อมทั้งยืนยันข้อคิดเห็น หากมีความคิดเห็นเพิ่มเติม และรอบที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินมาคำนวณหาค่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) พร้อมส่งข้อมูลกลับให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินยืนยัน พร้อมเหตุผล ผลการวิเคราะห์พบว่า การประเมินรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่เหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยควอไทล์ 0.00-1.00 ขึ้นไป แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน

นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน จำนวน 26 กิจกรรม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและเป็นการถามแบบกว้าง ๆ ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่จะวิจัยนั้น เพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกำหนดเวลาในการส่งคำตอบนี้คืนภายใน 2 สัปดาห์ รอบที่ 2 โดยการนำคำตอบที่วิเคราะห์ได้จากรอบแรกมา สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รอบที่ 3 โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ กล่าวคือ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบแสดงว่า คำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน จำนวน 26 กิจกรรม ซึ่งผู้บริหารจะต้องออกแบบโครงสร้างขององค์การให้เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ วัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายในการทำงาน เพราะหากการจัดโครงสร้างขององค์การไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้วย่อมเป็นสิ่งที่ยากที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้และรูปแบบการจัดโครงสร้างระบบราชการสอดคล้องกับแนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Weberian Model of Bureaucracy) ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการที่สำคัญ อยู่ 5 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง แบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะอย่าง (Division of Labour Specialization) ประการที่สอง ความสัมพันธ์ของบุคคลเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานต้องไม่ถือตัวบุคคลเป็น

หลัก (An Impersonal orientation) ประการที่สาม การกำหนดลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy of Authority) ประการที่สี่ การกำหนดระเบียบข้อบังคับการปฏิบัติงาน (Rules and Regulation) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ต่องานในหน้าที่ ประการที่ห้า การคัดเลือกบุคคลต้อง ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถ ไม่ใช่ระบบพรรคพวก (Career orientation)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความ ต้องการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 4.50 จำนวน 26 กิจกรรมทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการพัฒนา รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขึ้นเพราะ จำเป็นต้องจัดข้อมูลต่าง ๆ ให้สอดคล้องรับกับการ ประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนี้สถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีการดำเนินงาน ปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลและสืบเนื่อง มาจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ได้ ระบุไว้ในมาตรา 48 ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาและถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง

ผลการสร้างรูปแบบการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาศกนศร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในการสร้าง รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร เขต 1 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มีความสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2553-2558

มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มีความสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ชั้นที่ 1 การแต่งตั้ง คณะทำงาน ชั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ เกี่ยวข้องกับสภาพที่ควรพัฒนา ชั้นที่ 3 การวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่ควรพัฒนา ชั้นที่ 4 การนำ ผลการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกประมวลเป็น วิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ชั้นที่ 5 กำหนดกลยุทธ์ตัวชี้วัดความสำเร็จและชื่อโครงการ กิจกรรม ต้องพัฒนารวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ในเรื่องบทบาทนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนันต์ เพียรพานิชย์ (2545, หน้า 1) พบว่า การพัฒนา รูปแบบครูสู่การปฏิบัติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบ ด้วยรูปแบบพัฒนาครูสู่การปฏิรูปโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานและการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูสู่การปฏิรูป

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร เขต 1 มี 5 ขั้นตอน 26 กิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับสูง มากมีความสอดคล้องกับวงจร PDCA ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ.2553 ขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาเข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดการศึกษาได้อย่าง ชัดเจนและถูกต้อง ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ และร่วมพัฒนาระบบคุณภาพภายใน(โรงเรียน สถานศึกษาให้เข้มแข็งต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สิงหาคม 2553) ได้แก่ 1) ขั้นตอน การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดกรอบงานที่ต้องการ แก้ปัญหา/ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง รวมถึงการ พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ โดยพิจารณาว่า ต้องนำข้อมูลอะไร บ้างที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ แล้วกำหนดทางเลือกในการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผน จะช่วยให้

สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ 2) ขั้นตอนปฏิบัติ (DO) เป็นการลงมือปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาตามทางเลือกที่กำหนดไว้ในแผน ขณะเดียวกัน มีการตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่ 3) ขั้นตอนตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนา ซึ่งทำให้ทราบว่า การปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยกำหนดความถี่ของการตรวจสอบตามความเหมาะสมและ 4) ขั้นตอนดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) เป็นการพิจารณาผลการตรวจสอบ การจัดโครงสร้างขององค์กร เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงาน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งสถานศึกษาต้องจัดทำรวบรวมข้อมูลการกระจายอำนาจต่าง ๆ ได้รับทราบผลการดำเนินการจัดการศึกษา ในแต่ละปีและที่สำคัญคือรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542(กระทรวงศึกษาธิการ 2551-2561) โดยมีขั้นตอนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน/สถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผน เป็นขั้นการศึกษาเก็บรายละเอียดของข้อมูล วัตถุประสงค์และวางแผนงานโดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน 2) การดำเนินการหรือขั้นปฏิบัติงานโดยดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ 3) การตรวจสอบ / ปรับปรุงหลังการดำเนินการตามแผนที่ปฏิบัติผ่านมาแล้ว 4) การประเมินผลงาน สรุปผลงานที่ได้ดำเนินการไว้วิเคราะห์เหตุผลของการปฏิบัติดังกล่าว 5) ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ และนำมาสร้างเป็นรูปแบบพัฒนา

สารและกระบวนการเรียนรู้จัดระบบ โครงสร้างให้มีเอกภาพด้านนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจกำหนดมาตรฐานการศึกษาส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของบุคคลตลอดจนการระดมทรัพยากรใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.หน่วยงานต้นสังกัด ควรหาครู-บุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเพื่อจัดระบบในโรงเรียน / สถานศึกษาหรือเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อช่วยกันดำเนินการ อีกทั้งควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับผิชอบด้านข้อมูล

2.ควรติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู-บุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และให้กำลังใจเสมอในภาคปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษางานวิจัย ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียน /สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.ควรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด ม.ป.ป.กรุงเทพมหานคร, 2544. (เอกสารอัด ลำเนา)

สัญญา อภิบาลกุล และคณะ (2550). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการ เรียนรู้ในสถานศึกษา SINTPAE Model (ฉบับสรุป) : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์ 296 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพ ฯ 10700 โทรศัพท์ 02- 433-0026-7 โทรสาร 02- 433- 8587

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุทัศน์ ขอบคำ.2540 รูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด, (บริหารการศึกษา).กรุงเทพ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

อนันต์ เพียรพานิชย์. (2545) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานรูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลักตามความคิดเห็นของครูและผู้นำชุมชนกลุ่มโรงเรียนขามใหญ่พัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตศึกษา อุบลราชธานี:สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

Jensen, C. Delphi in Depth: Power Techniques from the Experts Berkeley. Singapore:

Krejcie,R.V.& Morgan,D.w.Determining sample size for research activities, Educational and psychological Measurement.30 (30),607-610,1970.